

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра (циклова комісія) театрознавства і акторської майстерності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

культури і мистецтв

доц. Крохмальний Р.О.

КУЛЬТУРИ

І

МИСТЕЦТВ

“ 28 ” *серпня* 20 19 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фольклорно-ритуальні елементи театральної культури світу

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність **026 Сценічне мистецтво**

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація **Акторське мистецтво драматичного театру і кіно**

(назва спеціалізації)

факультет **культури і мистецтв**

(назва інституту, факультету, відділення)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма «Фольклорно-ритуальні елементи театральної культури світу»
(назва навчальної дисципліни)
для студентів
за спеціальністю «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно»

Розробники: Доцент кафедри театрознавства та акторської майстерності
Циганик Мирослава Іванівна
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри (циклової комісії) театрознавства та
акторської майстерності

Протокол від “26” червня 2019 року № 10

Завідувач кафедри (голова циклової комісії)
Проф. Козак Б.М.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Ухвалено Вченою радою факультету Культури і мистецтв

Протокол від “27” червня 2019 року № 10

© червень, 2019 рік
© червень, 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни

«Фольклорно-ритуальні елементи театральної культури світу»)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <i>02 Культура і мистецтво</i> <hr/> (шифр, назва)	<i>Дисципліна фундаментальної та природничо-наукової підготовки</i>	
Модулів – 2	Напрямок <i>026 Сценічне мистецтво</i> <hr/> (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування) <i>Акторське мистецтво драматичного театру і кіно</i>	<i>1-й</i>	<i>-й</i>
Курсова робота –		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 90		<i>1-й</i>	<i>-й</i>
	<i>Лекції</i>		
Тижневих годин для денної форми навчання: 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>Бакалавр</i>	<i>16 год.</i>	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		<i>16 год.</i>	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>– год.</i>	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		<i>58 год.</i>	год.
		ІНДЗ:	
Вид контролю: <i>залік</i>			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/2

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

- **знати:** визначити основні поняття курсу по змісту навчальної дисципліни, аналізувати фольклорні зразки різних часів і народів як своєрідну художньо-філософську систему, що відтворює характер зв'язків етносу з навколишнім світом на різних етапах його історичного розвитку, виділяти національні особливості усних народнопоетичних творів та їхню жанрову специфіку.
- **вміти:** визначити жанр фольклорного твору; визначити функціональну природу та генезу епічного жанру; вказати на основні поетичні елементи фольклорного тексту; вказати на характерні риси фольклорного твору та його приналежність до певної етнічно-племенної групи; використовувати знання з фольклор народів світу в своїй професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Навчальна програма «Фольклорно-ритуальні елементи театральної культури світу» (60 години) призначена для студентів 2 курсу напряму підготовки Театральне мистецтво (театроознавство).

Тема 1. Предмет курсу, його мета і завдання, структура. Розгляд типологічного фольклорно-міфологічного мислення народів світу.

Тема 2. Біблія і фольклор.

Поняття Біблія. Цикли Старого завіту. Бог Яхве в біблейському трактуванні. Жанрова структура Біблії. Головні сюжети міфів Біблії: мотив гріхопадіння; міф «Про Каїнову печать»; мотив світового потопу в усній народній творчості; вавилонська башта і мотив змішання мов; ера патріархів. Трансформація фольклорних мотивів народів Ізраїлю в світовому мистецтві. Музика давніх ізраїльтян.

Тема 3. Шумеро-аккадська міфологія та епос про Гільгамеша.

Культура Межиріччя – долина рік Тигр та Євфрат. Шумерська усна словесність і міфологія. Пантон божеств у давніх шумерів (Ан, Енліль, Енкі, Нанна, Нінчірсу, Іннната Уту). Тематична різноманітність міфологічних сюжетів Шумерії: міф про подвиги бога Нінурги; оповідь про створення світу та людей у шумерській версії; сюжет про богиню Нунбаршегуну; міф про золотий вік (райський період). Аккадська (вавилонська) міфологія. Епос про Гільгамеша. Окремі сюжети поеми: 1. Гільгамеш і Ага; 2. Гільгамеш і гора безсмертних; 3. Гільгамеш і небесний бик; 4. Гільгамеш, Енкіду і підземний світ; 5. Гільгамеш в підземному світі, чи оповідь про смерть Гільгамеша. Вплив Шумеро-аккадської культури на подальший розвиток світової цивілізації та театрального мистецтва зокрема.

Тема 4. Давньоіранський фольклор та міфологія.

Культура іранських племен і народностей, що розселилися близько 2 тисяч до н. е. на величезній території від Гіндукуша до русла Дону і від Уралу до Перської затоки. Література, музика, архітектура, живопис скіфів. Основні сюжети і образи міфологічної системи. Священна книга давніх іранців «Авеста». Іранські божества. Три ери в іранській міфологічній системі і пов'язані з цим основні сюжети і образи. Концепція зороастризму.

Тема 5. Давньоєгипетська міфологія.

Дослідники єгипетської культури. Фольклорні традиції давньоєгипетських народів 26–18 ст. до н.е. Огляд літератури, музики, архітектури, живопису та системи судочинства давніх єгиптян. Історичний процес єгипетської міфології. Культурологічні особливості єгипетської міфології. Образ бога Ра та його окремі модифікації. Космологічні

уявлення єгиптян. Кілька зауваг щодо уявлення про замогильне життя.

Тема 6. Фольклор народів давньої Індії.

Фолькоро-мистецькі традиції населення долини Інду III тис. до н. е. Найбільш рання пам'ятка давньоіндійського епосу – «Рігведа». Брахма та священний канон брахманізму. Божества вед. Ідейно-тематичний зміст «Махабхарати» і «Рамаями». Трансформація казково-міфологічних мотивів у художній тканині героїчного епосу. Характер та специфіка творення образів. Огляд архітектури, живопису, музики, та хореографії народів давньої Індії. Кращі зразки театрального мистецтва давніх індусів та їх еволюція.

Тема 7. Кельтський та Англосаксонський героїчний епос.

Доба зародження кельтського епосу та її відображення в ірландських скелах. Давньогерманський героїчний епос: «Пісня про Гільдебранда», «Поема про Беовульфа», скандинавські саги. Англосаксонська «Поема про Беовульфа». Ідейно-тематичний зміст, його вираження у художній тканині твору. Трансформація казково-міфологічних мотивів у художній тканині героїчного епосу. Характер та специфіка творення образів. Поетичні особливості «Поєми про Беовульфа». Форма давньогерманської епосу. Градація міфологічних образів кельтського та англосаксонського епосів у театральному та кіномистецтвах.

Тема 8. Давньоскандинавський фольклор.

Доба зародження давньоскандинавського фольклору. Епоха вікінгів. Відкриття та освоєння Ісландії. Християнізація Ісландії. Історично-побутове тло та специфіка його відображення у фольклорі давніх скандинавів. Розвиток скандинавської словесності. Едична поезія. Міфологічні пісні збірки. Особливості світобудови у народному світогляді давніх скандинавів: міфологічні світи, основна умова існування всесвіту, система божеств, їх прикметні риси, трагізм давньоскандинавської міфології. Міфологічна пісня «Віщування Вольви». Героїчні пісні. Тематика, система персонажів героїчних пісень «Старшої Еди». («Слово про Вйолунда», «Слова Фафніра», «Фрагмент пісні про Сігурда», «Гренландська пісня про Атлі»). Поетичні особливості пісень «Старшої Еди». Питання «авторства» едичних пісень. Давньоскандинавський прозовий фольклор – ісландські саги. Особливості жанру, його трактування в науковій літературі. Питання походження ісландських родових саг. Тематичне розмаїття ісландських саг. Художні особливості інтерпретації дійсності в ісландських сагах. «Саги про ісландців» – легендарна історія Ісландії. Поетичні особливості, стиль, мова ісландських саг.

4. Структура навчальної дисципліни

ТЕМА	Кількість годин відведених на:			
	Лекції	Семінарські та практичні заняття	Самост. роб.	Індивід. роб.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.				
ТЕМА 1 Предмет курсу, його мета і завдання, структура.	2	2	2	
ТЕМА 2. Кельтський героїчний епос.	2	2	4	
ТЕМА 3. Давньогерманський героїчний епос. Загальна характеристика. Німецький героїчний епос.	2	2	4	
ТЕМА 4. Англосаксонська «Поема про Беовульфа».	2	2	4	
ТЕМА 5. Давньоскандинавський фольклор.	2	2	4	
Всього	10	10	18	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II				
ТЕМА 6. Французький героїчний епос.	2	2	6	
ТЕМА 7. Іспанський героїчний епос.	2	2	8	
Всього	4	4	14	
ВСЬОГО годин:	14	14	32	

5. Семінарські заняття:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Біблія і фольклор.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття Біблія. 2. Цикли Старого завіту. 3. Бог Яхве в біблейському трактуванні. 4. Жанрова структура Біблії. 5. Головні сюжети міфів Біблії: мотив гріхопадіння; міф «Про Каїнову печать»; мотив світового потопу в усній народній творчості; вавилонська башта і мотив змішання мов; ера патріархів. 6. Трансформація фольклорних мотивів народів Ізраїлю в світовому мистецтві. 7. Музика давніх ізраїльтян. 	2
2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шумерська усна словесність і міфологія. 2. Аккадська (вавилонська) міфологія. 3. Епос про Гільгамеша. Окремі сюжети поеми: 1. Гільгамеш і Ага; 2. Гільгамеш і гора безсмертних; 3. Гільгамеш і небесний бик; 4. Гільгамеш, Енкіду і підземний світ; 5. Гільгамеш в підземному світі, чи оповідь про смерть Гільгамеша. 4. Вплив Шумеро-аккадської культури на подальший розвиток світової цивілізації та театрального мистецтва зокрема. 	2
3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Міфологія скіфів. Основні сюжети і образи цієї міфологічної системи. 2. Розкрити зміст священної книги давніх іранців «Авести». 3. Іранські божества. 4. Три ери в іранській міфологічній системі і пов'язані з цим основні сюжети і образи. 	2
4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Книги давньоєгипетської міфології і фольклору та час початку формування їхньої міфосистеми. 2. Космологічний міф про створення неба. 3. 4 окремих мотиви давньоєгипетських міфів. 4. Історичний розвиток єгипетської міфології. 5. Образ бога Ра та його окремі модифікації. 6. Уявлення про замогильне життя та про обожнювання 	2

	тварин у єгипетській міфології.	
5	<p>1. Найбільш ранньою пам'яткою давньоіндійського епосу/</p> <p>2. Божества Вед.</p> <p>3. Рамаєма:</p> <p>а) композиція;</p> <p>б) основна сюжетна лінія епосу;</p> <p>в) сюжетні паралелі «Рамаєми» у світовому мистецтві;</p> <p>г) аналіз одного з мотивів на вибір.</p> <p>4. Махабхарата.</p> <p>а) композиція;</p> <p>б) основна сюжетна лінія епосу;</p> <p>в) сюжетні паралелі «Махабхарати» у світовому мистецтві;</p> <p>г) аналіз одного з мотивів на вибір.</p> <p>5. Фольклорно-ритуаліні елементи Давньої Індії у світовому мистецтві.</p> <p>6. Аналіз праці «Карма-Його».</p>	2
6	<p>Давньогерманський героїчний епос: «Пісня про Гільдебранда», «Поєма про Беовульфа», скандинавські саги. Англосаксонська «Поєма про Беовульфа». Ідейно-тематичний зміст, його вираження у художній тканині твору. Трансформація казково-міфологічних мотивів у художній тканині героїчного епосу. Характер та специфіка творення образів. Поетичні особливості «Поєми про Беовульфа». Форма давньогерманської епосу. Градація міфологічних образів кельтського та англосаксонського епосів у театральному та кіно- мистецтвах.</p>	2
7	<p>Доба зародження давньоскандинавського фольклору. Епоха вікінгів. Відкриття та освоєння Ісландії. Християнізація Ісландії. Історично-побутове тло та специфіка його відображення у фольклорі давніх скандинавів. Розвиток скандинавської словесності. Едична поезія. Міфологічні пісні збірки. Особливості світобудови у народному світогляді давніх скандинавів: міфологічні світи, основна умова існування всесвіту, система божеств, їх прикметні риси, трагізм давньоскандинавської міфології. Міфологічна пісня «Віщування Вьольви». Героїчні пісні. Тематика, система персонажів героїчних пісень «Старшої Еди». («Слово про Вйолунда», «Слова Фафніра», «Фрагмент пісні</p>	2

	про Сігурда», «Гренландська пісня про Атлі»).	
8	Історично-побутове тло та специфіка його відображення у фольклорі давніх скандинавів. Розвиток скандинавської словесності. Тематика, система персонажів героїчних пісень «Старшої Еди». «Саги про ісландців» – легендарна історія Ісландії. Поетичні особливості, стиль, мова ісландських саг. Змістова розмаїтість скел: класифікація за сюжетним та ієрархічним принципами. Основні цикли скел: міфологічний, уладський, королівський та цикл Фіна	2
	Всього	16

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Дослідження давніх літературних пам'яток народів західної Європи.	10 год.
2.	Прослуховування народних музичних творів країн Західної Європи.	18 год.
	Разом	28 год.

7. Методи контролю

Поточне оцінювання в процесі занять, оцінювання індивідуальних завдань і дослідницьких проектів, оцінювання презентацій.

Методи навчання: лекції, лекції-бесіди, лекції-розповіді, лекції-дискусії, лекції-діалоги, кейс-метод, метод голосування, метод діагностичного питання, методи групової роботи («Снігова куля», «Мозковий штурм»), конференції, презентації та ін.

8. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Розподілу балів, які отримують студенти (для заліку)

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль I					Змістовий модуль II		100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
12	12	12	12	12	20	20	100

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів

Поточне оцінювання успішності		Сума
Модуль I	60	100
Модуль II	40	

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

➤ максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів;

➤ при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Критерії успішності навчання. Результати складання іспитів (написання підсумкової комплексної контрольної роботи) оцінюються за шкалою балів, еквівалентною чотирибальній шкалі (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”).

Оцінка еквівалентна “відмінно”, виставляється, якщо студент глибоко, в повному обсязі засвоїв весь програмний матеріал, вичерпно та послідовно дав відповіді на всі питання, тісно пов’язує теорію з практикою, показує знання літератури, вміння самостійно аналізувати та тлумачити поняття пов’язані з редагуванням і застосовувати їх при вирішенні завдань, правильно аргументує висновки, вміє самостійно узагальнювати матеріал і логічно його викладати, не допускаючи помилок.

Оцінка еквівалентна “добре”, виставляється, якщо студент твердо знає програмний матеріал, має навички аналізу та тлумачення понять, логічно відповідає на поставлені питання, не допускає суттєвих помилок.

Оцінка еквівалентна “задовільно”, виставляється, якщо студент засвоїв основний матеріал, але не знає окремих деталей, допускає неточні відповіді та формулювання понять, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу, має прогалини в знаннях.

Оцінка еквівалентна “незадовільно”, виставляється, якщо студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, не володіє навичками застосування знань, які забезпечували б вирішення професійних завдань.

Діагностика успішності навчання з навчальної дисципліни здійснюється на основі таких засобів, як питання до заліку, тестові завдання, пакети контрольних завдань для комплексної перевірки знань з дисципліни, написання наукової роботи тощо.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку		Залік
A	90–100	5	Відмінно	Зараховано
B	81–89	4	Дуже добре	
C	71–80		Добре	
D	61–70	3	Задовільно	
E	51–60		Достатньо	

9. Методичне забезпечення

1. Відеозаписи, ілюстративні матеріали до тем.

10. Рекомендована література

1. Амусин И.Д. Рукописи Мертвого моря. Ответственный редактор С.И.Ковалев. М.: Издательство академии наук СССР. 1960.
2. Бейлин С.Х. Странствующие или всемирные повести и сказания в древне-раввинской письменности. Иркутск, 1907.
3. Фрэзер Джеймс – Фольклор в ветхом завете. – Москва, 2003. – 650 с.
4. Сулима В.І. Біблія і українська література: Навч. посібник. – К., 1998.
5. Крамер С. Н. Мифология Шумера и Аккада // Мифологии древнего мира. – М., 1977. – С. 122–160.
6. Редер Д. Г. Мифы и легенды древнего Двуречья. – М., 1965. – 120 с.
7. Епос о Гильгамеше («О все ведавшим»). – М., 1961. – 214 с.
8. Афанасьева В. К. Гильгамиш и Энкиду: Эпические образы в искусстве. – М., 1979.
9. На ріках Вавилонських. З найдавнішої літератури Шумеру, Вавилону, Палестини. –Київ, 1991. – 400 с.
10. Морэ А. Цари и боги Египта. – М., 1914.
11. Матье М. Э. Древнеегипетские мифы. – М., 1956.
12. Поэзия и проза Древнего Востока. – М., 1973.
13. Коростовцев М. А. Религия Древнего Египта.
14. Концельсон И. С. Сказки и повести Древнего Египта. – М., 1956.
15. Невелева С. Л. Мифология древнеиндийского эпоса. – М., 1975.
16. Мифы Древней Индии. – М., 1975.

- 17.Гринцер П. А. Древнеиндийский эпос: Генезис и типология. – М., 1974.
 - 18.Гринцер П. А. «Махабхарата» и «Рамаяма». – М., 1970.
 - 19.Гуревич А. Я. «Эдда и сага» – М., 1979.
 - 20.Стеблин-Каменский М. Мир саги. – Л., 1971.
 - 21.Карху Э. Г. От рун – к роману. – Петрозаводск, 1978.
 - 22.Маковельский О. Авеста. – Баку, 1960;
 - 23.Фрай Р. Наследие Ирана. – М., 1972;
 - 24.Дрезден М. Мифология древнего Ирана // Мифологии древнего мира. – М., 1977. – С.337–366.
 - 25.Бартольд В.В. Историко-географический образ Ирана- СПб.,1903.
 - 26.Бертельс Е.Э. Отрывки из Авесты // Восток, 1924. – №4. – С.3–11.
 - 27.Клима О. История авестийской, древнеперсидской и среднеперсидской литературы // Рипка Ян. История персидской и таджыцкой литературы. – М., 1970.
- Геродота* туруйця з Галікарнасса «Історій» книг дев'ять, що їх називають музами // Книга IV. Мельпомена. – Харків: Фоліо, 2006.